

REDACTIE

E. HEIMANS, Amsterdam en JAC. P. THIJSSSE, Bloemendaal.

ADRES DER REDACTIE:

JAC. P. THIJSSSE, TE BLOEMENDAAL.

UITGAVE VAN:

W. VERSLUYS TE AMSTERDAM.

Prijs per jaar f 3.60.

UIT EEN NEDERLANDSCH BIJENPARK.

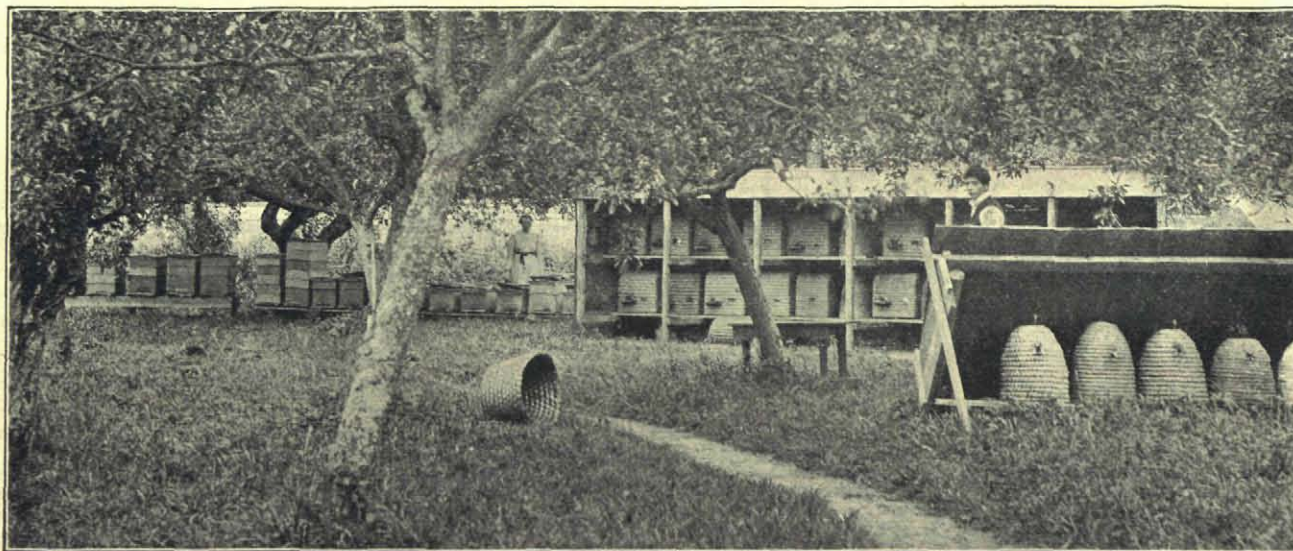
Ter aanvulling van de schets over „Honingbijen” van den Heer E. Heimans, wil ik nog iets vertellen over de ijmkery en eenige kiekjes ter opluistering geven. De Heer Heimans geeft aan ieder die belang stelt in de bijen en een amateurs-proef wil nemen, den raad eerst bij een ervaren bijenhouder in de leer te gaan en dan een catalogus te bestellen en ook een handboek te koopen; en verzoekt ons, daarna ervaringen en ontdekkingen mee te deelen. Ik geloof ook, dat degene, die het leven der bijen wil gaan bestudeeren, nog beter doet, niet alleen eerst eenige maanden bij een ouwen echten bijenboer te gaan kijken, maar liefst mee te helpen, of op een nieuwerwets ingerichten bijenstand een jaartje te gaan werken.

Gaat men als leek eenige kasten of korven houden, dan zal men met zooveel moeilijkheden te kampen hebben en dan zal men zooveel eigenaardige gewoonten bij de bewoners uit die donkere korven waarnemen, dat men toch telkens een ervaren ijmkery raad moet vragen en hem bij de bijtjes moet halen, als een dokter bij de zieken. Ik heb ruim een jaar op den bijenstand van den Heer Hans Matthes doorgebracht, en zag van Mei tot Augustus haast iederen dag wat bijzonders, vooral in den zwermtijd valt er veel op te merken. Dat begint in 't laatst van Mei en bij mooi, warm, zonnig weer.

Wanneer de bijen op 't punt van zwermen staan, vliegen ze uit, zonder honig te verzamelen, laten zich om het vlieggat op den korf neer en bedekken deze soms geheel, wat beteekent dat? De ijmkery zegt: ze maken zich klaar, om te zwermen. Een tijdje daarna, alles stil! Wat is er nu gebeurd? Ze zijn alle naar binnen getrokken, een enkele vliegt nog om het vlieggat; en ineens komen als een rollende bal duizende en nog eens duizende bijen uit het vlieggatje. Ze vliegen en dwarrelen even boven den stal en gaan dan enclub naar een tak of boom in de nabijheid. Daar zetten ze zich vast en hangen er als een omgekeerde kegel, de ondersten haken hun voorste pootjes in de onderste der boven hen hangenden, enz. Hangt zoo'n zwerm rustig, dan wordt hij geschept in een kieps, deze omgekeerd en aan een tak in de nabijheid gehangen, totdat alle bijen er bij zijn gevlogen. Tegen den avond wordt de kieps geleegd in een gereed gemaakte kast of korf. (*gevaarlijke methode!*)

Gewoonlijk is in die kast al wat was in de raampjes aanwezig, zoodat de bijtjes niet in een ongemeubileerd huis komen, maar dadelijk weer kunnen beginnen met honig zamelen. Soms gebeurt 't, dat een zwerm goed en wel hangt en ineens weer aan 't vliegen gaat en zich een eindje verder weer neerzet. Waarom doen ze dat nu weer? De koningin (of moer zooals de bijenboer zegt) is dan weggevlogen en haar trouwe volgelingen vliegen haar terstond na. Wat maakt zoo'n zwerm een warmte.

Deel van den Bijenstand van den heer Hans Matthes, te Breukelen.

Ik heb eens een kieps niet precies onder den tros bijen gehouden en kreeg toen bij het schudden haast den heelen zwerm op m'n noed, lijf en armen, maar wat was dat warm! Ik bleef rustig staan, en heb geen steek bekomen, ze vlogen weer van mij af naar het oude plaatsje. Daar was blijkbaar de koningin blijven zitten.

't Is opvallend, dat als één korf begint te zwermen, er altijd meer komen. 't Schijnt aanstekelijk die zoogenaamde zwermkoorts; en nu gebeurt het dikwijls, dat twee of meer zwermen zich vereenigen en dan in een reuzezwerm zich vastzetten; maar dat heeft de ijmker niet graag, want dan zijn er ook 2 of meer koninginnen bij en dan moet hij deze eerst er uit vangen, want zooals bekend is, kunnen er geen twee koninginnen in een korf leven. Een van de twee, gewoonlijk de zwakste wordt door de andere afgemaakt.

Zoekt de ijmker de koninginnen er uit, dan kan hij die elk in een kast zetten met eenige dui-zende bijen bij haar.

Aan zoo een zwerm heeft de ijmker niet veel en hij gooit hem meestal op een kast, die nog wel wat bijen gebruiken kan. De koninginnen moeten 't maar uitvechten wie heerscheres blijft.

't Is de drukste tijd voor den ijmker, die zwerm-tijd, want hij zit er dikwijls heele dagen bij, om te zien uit welke korf de zwerm komt, want, hoewel een ervaren bijenboer in den korf heeft gezien of hij op zwermen staat, er kunnen toch meerdere korven in dien toestand verkeerren. Het zwermen kan men wel tegengaan, vooral, wanneer men kasten gebruikt. Dikwijls gebeurt het dat na de eerste zwermen, waarbij altijd een oude bevruchte koningin is, een tweede en een derde of nog meer zwermen afkomen. Die hebben dan onbevruchte koninginnen. Na den zwermtijd, die tot Augustus duurt, komt er een tijdje van rust, waarin de ijmker z'n kasten in orde moet brengen voor de hei. Dat in orde brengen bestaat in het winnen van honig. Kast voor kast en raampje voor raampje wordt nagekeken of het gevuld is met verzegelde honig. Die raampjes worden in de

slingermachine, na eerst ontzegeld te zijn, opgehangen en door de middelpuntvliedende kracht wordt de honig uit ieder celletje geslingerd. (Deze honig, na gezeefd te zijn, is de mooie blanke, heldere slingerhoning).

Vooral mogen geen raampjes geslingerd worden waarin ook broed aanwezig is. Als men zoowat

Scheppen van een zwerm.

alle raampjes leeg geslingerd heeft (men moet nooit alles afnemen, want dan hebben de bijen zelf geen voedsel als 't soms op de dagen volgende op 't slingeren leelijk weer wordt) kan men de bijenreisvaardig maken voor de hei. Dat is meestal half Augustus, dan begint de hei te bloeien. Men neemt het deksel van de kast en voorziet hem van boven van een reisraam (een vierkant met gaas er over). De korven legt men 'smiddags op hun zijvlak zóó dat de onderkant naar voren is gericht; de bijen, die dan thuis zijn, blijven thuis en de andere, die uitge-

vlogen zijn, komen thuis en vliegen niet meer uit. Tegen den avond zijn de meeste bijen in korven en kasten teruggekeerd, de vlieggaten worden met mos of gras dicht gemaakt en de korven gedoekt (bijendoek is een soort gonjezak met grootere mazen). 's Avonds worden ze op een veerenwagen geladen en als 't donker is, begeeft de ijmker zich op weg. Tegen den ochtend komen ijmker en bijen op de hei aan. Kast en korven worden afgeladen, een goed plaatsje wordt voor ieder opgezocht, 't vlieggat geopend, ontdoekt, en onze bijtjes vliegen weer uit!

Hier ziet u eenige kiekjes genomen op de hei. De kasten staan alleraardigst, zoo zonder regelmaat, de korven staan op lange planken, netjes op een rij. De hei, hier afgebeeld, is bij de Soesterberg en

prachtig in bloei. De bijtjes vlogen er af en aan en in een week waren de uitgeslingerde raten haast tot boven aan toe gevuld met heihonig. Hier ziet u ook een kast die nagekeken wordt. De deksel en

een houten plankje dat tot beschutting dient, staan er naasten ook een koninginnerooster, dat wordt gebruikt om tusschen broedruim en voorraadkamer te leggen. De gaatjes in dat rooster zijn te klein om de koningin door te laten, zoodat zij daar boven haar eitjes niet kan leggen, maar wel kunnen de werkbijen er door, die de raten vullen

met honig. Deze kast is zoo ingericht, dat als de bijen alle raampjes gevuld hebben, de ijmker er weer een opzetter met raampjes boven op kan zetten, zonder de eerste honig te slingeren, de bijen werken

rustig verder en vullen weer de leege cellen. In plaats van gewone raampjes, kan men in de opzetter ook secties plaatsen, waardoor men, als de bijen deze gevuld hebben, een vierkant stuk gevuld raat heeft, dat plm. 1 kg weegt. Deze kast is dubbelwandig, makkelijk te bewerken, ook voor vrouwen daar de opzetters niet te zwaar worden en makkelijk in 't

Omgekeerde ouderwetsche korf (vaste bouw).

Kasten op de hei.

gebruik met slingeren en op reis.

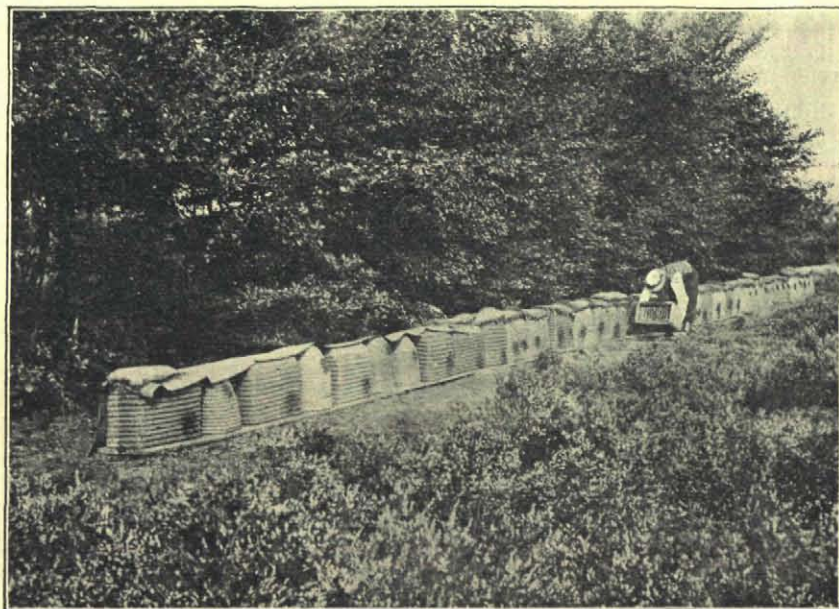
Half September worden de bijen van de hei gehaald en dan begint de ijmker ze in te winteren. Hij kijkt of iedere korf een goede koningin heeft,

Houdt vast!

in Bof!

get in de winter
in Russchenin

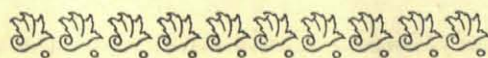

Korven op de heide.

en brengt anders de bijen zonder koningin bij die met een goede. Hij ziet verder hoeveel honig hij nog van ze kan wegnemen, want ze moeten ruim voldoende tot eigen gebruik overhouden tot April (zijnde plm. 10 KG. honing). Hij maakt het vlieggat half dicht, vult het leeg gedeelte uit de korf op met stroo, legt onder het deksel van de kast een dikke vilten doek en zorgt in één woord dat de bijen het goed warm hebben. Ze blijven buiten staan op een beschutte plaats. De ijmker heeft nu niets meer te doen dan te zorgen dat 't stil en rustig is om de bijenstal.

Ik hoop dat dit schrijven er ook toe zal bijdragen, dat diegenen, die belang stellen in de bijenteelt eens komen kijken en dat zij lid worden van de „Vereeniging tot bevordering van de Bijenteelt in Nederland“.

H. DE ROOIJ.

IMKEREN.

(Vervolg.)

Laat ons nu onderstellen, dat ge in het nooit genoeg te waardeeren bezit van een bijenkast zijt gekomen. Eigenlijk is 't wijzer met twee stuks aan te vangen. Stel toch, dat ge als beginner een slecht jaar treft. Dan loopt ge groot gevaar, dat uw eenige volk, dat zich niet voldoende heeft kunnen ontwikkelen en dat zonder genoegzamen voorraad is, den winter niet doorkomt. Twee zwakke volken kunt ge echter in zoo'n ongunstig geval vereenigen en dan is uw schade lang zoo groot niet.

Ge bezit dus een kast. Nu allereerst over de plaats, waar deze staan moet. Och, dat doet weinig ter zake. De beste plaats is een plekje in een tuin, waar 't vlieggat naar het Z. O. kan gericht worden; waar de morgenzon de vliegplank beschijnt, maar waar 's middags uw kast wat beschutting heeft tegen de al te heete stralen. Moeten uwe bijen echter naar een anderen kant dan zuidoost uitkijken, nog niet erg! Een balkon, een veranda, een plat dak, een breede goot zijn ook te gebruiken plaatsen. Ik weet van een dominé, die dezen zomer twee honderd pond van den fijnsten honing per kast oogstte op 't dak van een Amsterdamsch huis, van waar men kon gadeslaan het druk gewoel in de stadsstraten.

Maar aan twee voorwaarden moet ge bij de plaatsing voldoen.

1o. Ge moet *achter* uw kast kunnen staan, om die te behandelen. Dan stoort ge de bijen niet in het uitvliegen.

2o. Het bijenpaleis moet zoo staan, dat de raten (raampjes) precies verticaal hangen. De bijen verlangen hun raten namelijk in

zuiver loodrechte richting en ingeval uw raampjes nu schuin hingen, zouden ze er wel eens een paar aan elkaar vast kunnen bouwen.

Heeft uw kast nu een luchtmantel tusschen dubbele houten wanden, dan kan ze ongedekt buiten staan, indien ge tevens zorgt voor een schuin aflopend dak op het deksel. Een kast met stroomantel kan in een kist buiten gezet worden, die van voren open is.

Zet uw bijenwoning nu begin Mei op haar plaats, maar sluit de vliedschuiven. Ongenoede gasten zouden er anders wel eens hun tenten in kunnen opslaan, uwe kunstraten bederven of de woning bevullen. En van vuil hebben bijen een hevigen afkeer. Trouwens reinheid is voor de heele kolonie een levensbehoefte.

Ge moet hen zomers eens ijverig in de weer zien, hoe ze alles buiten werpen, wat de frischheid der woning zou kunnen bederven! Nu vliegt er een 't vlieggat uit met een pas gestorven zusje tusschen de pooten. Op verren afstand

Nakijken van een kast op de hei.